Dinsdag, 7 juni 2022

P9_TA(2022)0225

EU-eilanden en cohesiebeleid

Resolutie van het Europees Parlement van 7 juni 2022 over eilanden en cohesiebeleid: huidige situatie en toekomstige uitdagingen (2021/2079(INI))

(2022/C 493/04)

Het Europees Parlement,

— gezien de artikelen 174, 175 en 349 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),

— gezien Verordening (EU) 2021/1058 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Cohesiefonds [1],

— gezien Verordening (EU) 2021/1056 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 tot oprichting van het Fonds voor een rechtvaardige transitie [2],

— gezien de slotverklaring van de 40e jaarlijkse algemene vergadering van de commissie Eilanden van de Conferentie van perifere en maritieme regio's van de Europese Unie (CPRM) van 15 april 2021,

— gezien het 7e milieuactieprogramma (MAP) en de daarin vervatte concepten,

— gezien de conclusies van de Raad van 16 oktober 2020 over de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030,

— gezien de in maart 2021 bekendgemaakte studie die is uitgevoerd voor de Commissie regionale ontwikkeling van het Parlement, getiteld "Islands of the European Union: State of play and future challenges" (Eilanden van de Europese Unie: stand van zaken en toekomstige uitdagingen),

— gezien de in maart 2021 bekendgemaakte studie die is uitgevoerd voor de Commissie regionale ontwikkeling van het Parlement, met als titel "Cohesion Policy and Climate Change" (Cohesiebeleid en klimaatverandering),

— gezien het herstelinstrument NextGenerationEU,

— gezien de slotverklaring van de 26e conferentie van voorzitters van de ultraperifere gebieden, ondertekend te Ponta Delgada op 18 november 2021,

— gezien het advies van het Europees Comité van de Regio's van 10 december 2020 over het verslag van de Commissie betreffende de uitvoering van de mededeling van de Commissie over een nieuw en sterker strategisch partnerschap met de ultraperifere gebieden van de EU [3],

— gezien de goedkeuring van de Raad van 7 december 2021 van een algemene aanpak voor het actualiseren van de EU-regels inzake btw-tarieven,

— gezien zijn resolutie van 18 mei 2021 over de herziening van het Solidariteitsfonds van de Europese Unie [4],

---

[1] PB L 231 van 30.6.2021, blz. 60.
[2] PB L 231 van 30.6.2021, blz. 1.
[3] PB C 37 van 2.2.2021, blz. 57.
[4] PB C 15 van 12.1.2022, blz. 2.

— gezien zijn resolutie van 17 april 2018 over de versterking van de economische, sociale en territoriale cohesie in de Europese Unie: het zevende verslag van de Europese Commissie ([5]),

— gezien zijn resolutie van 17 april 2020 over gecoördineerde maatregelen van de Europese Unie om de COVID-19-pandemie en de gevolgen ervan te bestrijden ([6]),

— gezien zijn resolutie van 15 januari 2020 over de Europese Green Deal ([7]),

— gezien zijn resolutie van 14 september 2021 over een sterker partnerschap met de ultraperifere gebieden van de EU ([8]),

— gezien zijn resolutie van 28 november 2019 over de noodsituatie op het gebied van klimaat en milieu ([9]),

— gezien artikel 54 van zijn Reglement,

— gezien de adviezen van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken en de Commissie landbouw en plattelandsontwikkeling,

— gezien het advies van het Europees Comité van de Regio's van 14 oktober 2020 over een duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen op de eilanden in de Middellandse Zee,

— gezien het verslag van de Commissie regionale ontwikkeling (A9-0144/2022),

A. overwegende dat de eilandgebieden in de EU naar schatting meer dan 20 miljoen inwoners tellen (4,6 % van de totale bevolking van de EU); overwegende dat de Europese eilandbevolking verspreid is over ongeveer 2 400 eilanden die toebehoren aan 13 lidstaten;

B. overwegende dat de meeste Europese eilanden met een aanzienlijk aantal structurele problemen conform de nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek (NUTS) reeds geclassificeerd zijn als regio's van NUTS-niveau 2 of 3;

C. overwegende dat eilanden vaak meerdere en permanente structurele nadelen bezitten, zoals een kleine oppervlakte, een doorgaans lage bevolkingsdichtheid, demografische problemen zoals een seizoensgebonden demografische druk, kleine markten, dubbele insulaire ligging (archipeleilanden), een gecompliceerde topografie die sterk lijkt op die van berggebieden, afhankelijkheid van zee- en luchtvervoer en afhankelijkheid van een klein aantal producten;

D. overwegende dat de demografische veranderingen niet alle landen en regio's in dezelfde mate treffen en grotere gevolgen hebben voor regio's die reeds een achterstand hebben, waardoor bestaande territoriale en sociale ongelijkheden worden verergerd; overwegende dat plattelandsgebieden en perifere en ultraperifere regio's het zwaarst te lijden hebben onder de ontvolking en dat met name jongeren en vrouwen die gebieden verlaten, met als gevolg dat het percentage oudere inwoners toeneemt, waardoor het risico op sociaal isolement kan toenemen;

E. overwegende dat de specifieke kenmerken van eilanden worden erkend in artikel 174 VWEU maar dat dit artikel nog steeds niet concreet wordt toegepast met betrekking tot de eilandgebieden van de EU; overwegende dat deze kenmerken in aanmerking moeten worden genomen in het Eu-beleid en er met name een specifieke strategie, een Europees actieplan en een beleidsagenda voor eilanden met duidelijk omschreven actieprioriteiten moeten worden opgesteld;

F. overwegende dat eilandgebieden verhoudingsgewijs minder ontwikkeld zijn dan de regio's op het vasteland van hun lidstaat en een lager bbp per hoofd van de bevolking hebben;

G. overwegende dat drie van de EU-lidstaten eilanden zijn;

([5]) PB C 390 van 18.11.2019, blz. 53.
([6]) PB C 316 van 6.8.2021, blz. 2.
([7]) PB C 270 van 7.7.2021, blz. 2.
([8]) PB C 117 van 11.3.2022, blz. 18.
([9]) PB C 232 van 16.6.2021, blz. 28.

H. overwegende dat de fysieke afscheiding van eilanden en hun afgelegen ligging ten opzichte van het vasteland extra beperkingen met zich meebrengen, onder meer op het gebied van werkgelegenheid, duurzame transportverbindingen en mobiliteit, de invoer van grondstoffen en consumentenproducten, de toegang van eilandproducten tot naburige externe markten, onderwijs, gezondheidszorg, economische activiteiten, toegang tot water en sanitaire voorzieningen, energievoorziening en afvalbeheervoorzieningen; overwegende dat deze geografische afscheiding de groene transitie van deze gebieden naar een klimaatneutrale economie aanzienlijk bemoeilijkt;

I. overwegende dat gelijke toegang tot inclusieve opleiding, bijscholing en omscholing van goede kwaliteit, tot informatie over vaardigheden, middelen advies, onderwijs en beroepsopleiding voor eenieder, inclusief de bevolking van dunbevolkte en ontvolkte plattelandsgebieden, perifere gebieden en eilanden, een conditio sine qua non is voor duurzaam concurrentievermogen, sociale rechtvaardigheid en veerkracht;

J. overwegende dat de EU voor de ultraperifere gebieden, die voor het overgrote deel uit eilanden bestaan, overeenkomstig artikel 349 van het Verdrag specifieke maatregelen moet nemen die erop gericht zijn de voorwaarden vast te leggen voor de toepassing van het gemeenschappelijk EU-beleid in die gebieden, met name op terreinen zoals douane- en handelsbeleid, fiscaal beleid, vrije zones, landbouw- en visserijbeleid, voorwaarden voor de levering van grondstoffen en essentiële consumptiegoederen, staatssteun en voorwaarden voor toegang tot structuurfondsen en tot horizontale programma's van de Unie; overwegende dat specifieke maatregelen op al deze terreinen bijdragen tot de versterking van de economische, sociale en territoriale cohesie in de EU;

K. overwegende dat seizoenarbeiders en gedetacheerde werknemers tijdens de COVID-19-pandemie vaak geen toegang hadden tot basisgezondheidszorg, deugdelijke huisvesting, persoonlijke beschermingsmiddelen en toereikende informatie; overwegende dat zij vaak gebrekkige of helemaal geen toegang hadden tot socialezekerheidsstelsels in de ontvangende lidstaten, inclusief ziektegeld en regelingen voor kortdurende werkloosheid; overwegende dat de mobiliteit van werknemers in grote mate afhankelijk is van de beschikbare vervoermiddelen en dat vooral werknemers die op een eiland of in een ultraperifeer gebied van de Unie wonen hier last van hebben;

L. overwegende dat de sociale, economische, ecologische en culturele gevolgen op lange termijn van de COVID-19-crisis voor de eilandgebieden van de EU bijzonder zorgwekkend zijn en dat het Europese herstel de eilanden moet omvatten en geen aanleiding mag geven tot bijkomende regionale verschillen; overwegende dat de COVID-19-crisis heeft aangetoond dat eilandeconomieën zeer kwetsbaar zijn voor dergelijke gebeurtenissen;

M. overwegende dat de vaak hoge werkloosheidscijfers op eilanden, die over het algemeen hoger zijn dan op het vasteland, ernstig zijn verslechterd door de COVID-19-crisis en dat vooral jongeren hiervan het slachtoffer zijn;

N. overwegende dat eilanden en ultraperifere gebieden als eersten getroffen worden door de klimaatverandering, die zich uit in een stijging van de zeespiegel, kusterosie, de opwarming en verzuring van zeeën en oceanen, en een toename van de frequentie en het geweld van natuurrampen zoals cyclonen, vulkaanuitbarstingen, bosbranden en stormen, overstromingen, droogte en woestijnvorming, die negatieve gevolgen kunnen hebben voor de landbouw en de voedselvoorziening en talrijke vormen van economische, sociale en milieuschade kunnen veroorzaken; overwegende dat zij uitstekende laboratoria kunnen zijn voor verschillende ecologische transitieprocessen en dat veel eilanden en ultraperifere gebieden aan de hand van hernieuwbare energiebronnen autonomie op het gebied van energie pogen te verwerven;

O. overwegende dat eilanden veel troeven hebben die beter moeten worden benut;

P. overwegende dat de biodiversiteit en ecosystemen van eilanden bijzonder rijk zijn; overwegende dat de ecosystemen van eilanden sterk worden bedreigd door de gevolgen van de klimaatverandering en moeten worden beschermd;

Q. overwegende dat het binnenland op veel eilanden achterblijft bij de kustgebieden voor wat de economische ontwikkeling en de toegankelijkheid van diensten betreft;

R. overwegende dat landbouwbedrijven op eilanden meestal klein zijn en moeilijkheden ondervinden als gevolg van hun afgelegen ligging, hun insulaire karakter en milieukenmerken; hun afhankelijkheid van het vasteland voor wat energie betreft, een beperkte productiediversiteit vanwege plaatselijke en klimatologische omstandigheden, en een grote afhankelijkheid van lokale markten, en overwegende dat zij eveneens te kampen hebben met de klimaatcrisis, aantasting van het milieu, het verlies van biodiversiteit en gebrek aan basisinfrastructuur zoals wegen, watervoorziening, afvalbeheer en digitale en gezondheidsinfrastructuur; overwegende dat deze structurele problemen vaak nog worden verscherpt door het ontbreken van goed ontwikkelde diensten van algemeen belang;

S. overwegende dat eilanden, en met name de ultraperifere gebieden, heel kwetsbaar zijn voor sociaal-economische crises en natuurrampen zoals extreme weersomstandigheden en vulkanische activiteit; overwegende dat eilanden als gevolg van hun geografische ligging en de problematische toegang tot basisvoorzieningen van het vasteland, zoals brandstof of water, zwaarder lijden onder fenomenen zoals de COVID-19-pandemie, die met name landbouwers in grote problemen brengen; overwegende dat eilandgebieden in de Unie goed zijn voor 80 % van de Europese biodiversiteit, talrijke endemische Europese soorten herbergen en als toevluchtsoord kunnen fungeren voor soorten die dreigen uit te sterven, en overwegende dat zij bovendien vitale overwinteringsgebieden, tussenstoppunten en flessenhalzen vormen voor trekvogels, zoogdieren en ongewervelde dieren, en waardevolle landschaps- en milieuelementen bezitten die specifieke bescherming vereisen;

T. overwegende dat een aanzienlijk deel van de sociaal-economische ontwikkeling van eilanden gebaseerd is op sterk seizoensgebonden sectoren, zoals landbouw en toerisme; overwegende dat landbouwers in eilandgebieden vooral lijden onder een lager concurrentievermogen doordat zij hoge vervoerskosten moeten dragen en niet kunnen profiteren van schaalvoordelen, aangezien grond op veel eilanden schaars is; overwegende dat de eilanden van de EU de "van boer tot bord"-strategie, die een essentieel onderdeel vormt van de Europese Green Deal, moeten naleven om eerlijke, gezonde en milieuvriendelijke voedselvoorzieningssystemen te ontwikkelen; overwegende dat deze gebieden aanzienlijke nadelen kunnen ondervinden van de concurrentie uit niet-EU-landen, waar vaak niet dezelfde productienormen op het gebied van milieu en voedselveiligheid worden nageleefd en de arbeidskosten veel lager zijn;

U. overwegende dat de "van boer tot bord"-strategie ernstige gevolgen kan hebben voor de landbouwproductie van de EU in deze gebieden vanwege hun lage concurrentievermogen ten aanzien van invoer uit het buitenland en vanwege de problemen waarmee zij worden geconfronteerd wanneer het gaat om productiediversificatie;

V. overwegende dat de mariene en terrestrische biodiversiteit van eilanden grotendeels inheems is, en bijgevolg kwetsbaar; overwegende dat eilanden problemen kunnen ondervinden door de vervuiling van zeeën en kustgebieden alsook overbevissing en illegale, ongemelde en ongereglementeerde visserij, die immers een steeds grotere milieudruk veroorzaken voor eilanden en ernstige gevolgen hebben voor de werkgelegenheid, de ambachtelijke visserijsector en de lokale gemeenschappen;

W. overwegende dat de ultraperifere gebieden en eilanden het potentieel hebben om bij te dragen aan het verzekeren van een duurzame toekomst voor Europa in strategische sectoren zoals schone energie, biodiversiteit en ecotoerisme;

Specifieke kenmerken van de eilanden van de Europese Unie

1. erkent een insulaire positie als een permanente structurele handicap; stelt vast dat het om deze reden noodzakelijk is integratiestrategieën te ontwikkelen die eilanden in staat stellen de uitdagingen en de beperkingen die voortvloeien uit hun insulaire ligging het hoofd te bieden en te overwinnen;

2. herinnert eraan dat in artikel 174 VWEU staat dat de Unie bijzondere aandacht moet besteden aan de Europese eilanden;

3. benadrukt dat Europese eilanden weliswaar met gemeenschappelijke uitdagingen worden geconfronteerd maar over verschillende geografische kenmerken en institutionele structuren beschikken, hetgeen betekent dat het van cruciaal belang is om flexibele oplossingen toe te passen waarin rekening wordt gehouden met deze specifieke kenmerken;

4. betreurt het gebrek aan visie van de EU voor wat de Europese eilanden betreft en pleit voor de uitwerking van een Europese eilandvisie en voor de benutting van de troeven van eilanden;

5. wijst erop dat in artikel 349 VWEU ook het insulaire karakter wordt erkend als een van de oorzaken die de ontwikkeling van de negen ultraperifere gebieden in de weg staan, en het insulaire karakter wordt genoemd als een van de omstandigheden die hun structureel kwetsbare sociale en economische situatie verergeren; herinnert eraan dat artikel 349 VWEU voorziet in specifieke maatregelen voor deze ultraperifere gebieden; dringt aan op de invoering van een specifieke verordening betreffende de gemeenschappelijke marktordening (GMO) voor de ultraperifere gebieden, teneinde rekening te houden met de specifieke ecologische, geografische en sociale kenmerken van de gebieden die onder artikel 349 VWEU vallen;

6. benadrukt dat het bbp en het ontwikkelingsniveau van de Europese eilanden lager liggen dan het EU-gemiddelde en het gemiddelde van de landen waartoe zij behoren;

7. benadrukt dat de geomorfologische en natuurlijke situatie van eilanden een van hun grootste nadelen vormt; merkt op dat eilanden over het algemeen een dubbele of drievoudige natuurlijke handicap hebben, namelijk hun insulaire positie, een bergachtig reliëf en hun ligging in een archipel;

8. herinnert eraan dat een insulaire positie structurele problemen met zich meebrengt qua afhankelijkheid van zee- en luchtvervoer, een openbare dienst die van cruciaal belang is voor het dagelijkse leven van de Europese eilandbewoners, hetgeen tot extra kosten leidt voor de in- en uitvoer van goederen, grondstoffen, energie en consumptieproducten en voor het personenvervoer;

9. benadrukt dat het insulaire karakter van archipels dubbel en soms drie keer zo groot is en deze problemen nog vergroot;

10. benadrukt de tekortkomingen van eilanden op het gebied van bevolking, grondstoffen en hulpbronnen van allerlei aard, en wijst erop dat de beschikbaarheid van drinkbaar water en sanitaire voorzieningen voor met name huishoudens op veel eilanden een centrale kwestie vormt en eveneens essentieel is voor de ontwikkeling van de landbouw, de productie van energie, de toekomst van het eiland en de toeristische mogelijkheden;

11. benadrukt dat het isolement van eilanden inhoudt dat zij afhankelijk zijn van de markten op het vasteland en op het continent, en meer moeten betalen voor bepaalde diensten, zoals afvalbeheer, en voor bepaalde goederen, en wijst erop dat dit nog meer het geval is voor kleine eilanden die sterk afhankelijk zijn van invoer;

12. benadrukt dat eilandeconomieën gericht zijn op de primaire en tertiaire sector en dat hyperspecialisatie het economische weefsel verzwakt en kwetsbaarder maakt voor recessies en crises; is bezorgd over langetermijnontwikkelingen die ertoe kunnen leiden dat de economische activiteit op veel eilanden in de EU zich beperkt tot het toerisme, met seizoensgebonden kwetsbaarheden tot gevolg, zoals een onevenwicht in financiële inkomsten tussen het hoogseizoen en het laagseizoen; benadrukt bijgevolg dat de economie van eilanden moet worden gediversifieerd middels een versterking van hun secundaire sectoren, met het oog op een goed evenwicht en een veelzijdige arbeidsmarkt;

13. neemt met bezorgdheid kennis van de huidige en langetermijneffecten van de COVID-19-crisis, die de in veel opzichten reeds precaire situatie van de EU-eilanden nog verergeren; stelt met bezorgdheid vast dat een geestelijke-gezondheidsproblemen gezien de afgelegenheid van en beperkte keuzemogelijkheden op eilanden een grote risicofactor vormen voor precariteit;

14. benadrukt dat de gevolgen van de COVID-19-crisis op veel eilanden en in de ultraperifere gebieden nog acuter zijn dan op het vasteland, onder meer wegens de sterke stijging van de prijzen voor zeetransport, en beklemtoont dat de structurele sociale en economische moeilijkheden die deze gebieden kenmerken, hierdoor nog worden verergerd; merkt op dat de huidige prijsstijgingen deze moeilijkheden alleen maar zullen versterken;

15. herinnert de lidstaten eraan dat de herstel- en veerkrachtfaciliteit ernaar moet streven de kloof betreffende het niveau van economische, sociale en territoriale ontwikkeling tussen eilanden en ultraperifere gebieden enerzijds en de meest ontwikkelde regio's anderzijds te verkleinen; verzoekt de Commissie om bij de voorlegging van het onderzoeksverslag aan het Europees Parlement verslag uit te brengen over de naleving van deze bepaling in de nationale hervormingsprogramma's;

Uitdagingen voor de Europese eilanden

Klimaatverandering en biodiversiteit

16. wijst erop dat de biodiversiteit op eilanden wordt gekenmerkt door unieke biogeografische, fylogenetische en functionele kenmerken, dat eilanden een aanzienlijk deel van de biodiversiteit in de wereld herbergen en onderdak bieden aan grote broedgroepen van belangrijke soorten, maar dat ook het biodiversiteitsverlies op eilanden onevenredig groot is; benadrukt dat er gerichte regionale beleidsmaatregelen en acties nodig zijn, zoals meer gecoördineerde technische bijstand om de unieke biodiversiteit van de eilanden te beschermen en te herstellen en hun schaarse natuurlijke hulpbronnen zoals

grond en water in stand te houden, teneinde de landbouwproductie van eilanden, met name voor wat duurzame traditionele producten betreft, en de bestaansmiddelen van hun bewoners veilig te stellen en tegelijkertijd bij te dragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europese Green Deal; verzoekt de Commissie en de lidstaten meer steun te verlenen aan landbouwers die biodiversiteitsvriendelijke praktijken hanteren, onder meer door middel van hogere financierings- en medefinancieringspercentages;

17. benadrukt dat veel eilanden een kwetsbaar milieu en een inheemse mariene en terrestrische biodiversiteit bezitten en dat de ontwikkeling van het toerisme, met name op bepaalde eilanden in de Middellandse Zee, de door mensen veroorzaakte druk op de biodiversiteit nog doet toenemen;

18. dringt aan op gerichte, duurzame en efficiënte regionale beleidsmaatregelen en maatregelen voor eilanden die eilanden beter in staat moeten stellen hun unieke biodiversiteit te beschermen en te herstellen, die een op duurzaam toerisme en duurzame visserij gerichte blauwe economie bevorderen en die zeebodemonderzoek ondersteunen; verzoekt de Commissie bovendien om de gevolgen van de klimaatverandering voor eilanden te beoordelen;

19. wijst erop dat eilanden als eerste getroffen worden door de klimaatverandering, die zich met name uit in een stijging van de zeespiegel, de opwarming en verzuring van zeeën en oceanen, de groeiende impact van woestijnvorming en een toename van het aantal natuurrampen;

20. verzoekt de Commissie na te gaan of het nodig is het Solidariteitsfonds van de Europese Unie te verbeteren om het aan te passen aan nieuwe realiteiten en dreigingen, zoals natuurrampen of de gevolgen van klimaatverandering, teneinde realistischer om te gaan met de gevolgen van deze verschijnselen;

21. verzoekt de Commissie zich onverwijld te buigen over het belang van de aanpassing van de bestaande noodmechanismen waarmee het hoofd kan worden geboden aan steeds ernstigere natuurrampen, zoals de uitbarsting van de vulkaan op het eiland La Palma (Spanje) — een ongekende sociale en economische uitdaging die een respons vereist die in verhouding staat tot de veroorzaakte schade;

22. toont zich ongerust over de gevaren van overbevissing en vervuiling van zeeën en kustgebieden; dringt in het kader van de Overeenkomst van Parijs, de Europese Green Deal en de klimaatwet aan op specifieke steun voor eilanden, aangezien dergelijke steun essentieel is om eilanden voldoende flexibel, weerbaar en vooruitziend te maken in het kader van de strijd tegen en de aanpassing aan de klimaatverandering; pleit voor het inzetten van compensatie-instrumenten voor de negatieve sociale gevolgen van de tenuitvoerlegging van de Europese Green Deal in eilandgebieden;

23. dringt aan op een beoordeling van de strategieën ter voorkoming van de risico's van natuurrampen, de maatregelen ter aanpassing aan de klimaatverandering en het beleid inzake ruimtelijke ordening met als doel de vermeerdering van woningen en infrastructuur in overstromingskustgebieden of in gebieden die gevoelig zijn voor aardverschuivingen te verhinderen;

Toegang tot water en waterbeheer

24. is van mening dat eilanden een formidabel laboratorium voor duurzaamheidspraktijken kunnen zijn in sectoren zoals schone energie, de circulaire economie, slimme mobiliteit, afvalbeheer en de blauwe economie; acht het noodzakelijk om met name de distributieketens te verkorten teneinde de emissies van het vervoer van grondstoffen te verminderen en de circulaire economie te bevorderen, hetgeen van groot belang is om eilanden concurrerender en zelfvoorzienend te maken;

25. benadrukt dat de natuurlijke hulpbronnen van nagenoeg alle eilanden er steeds slechter voor staan, met name de watervoorraden; verzoekt de Europese Commissie in dit verband extra middelen vrij te maken om de eilandgebieden beter te ondersteunen voor de toegang tot en het beheer van water, en een gemeenschappelijk beleid inzake het waterbeheer op eilanden vast te stellen;

26. benadrukt dat de zuivering van water, met name afvalwater, moet worden bevorderd en dat er moet worden gezorgd voor een duurzame waterkringloop; herinnert eraan dat ontzilting vaak kostbaar is en geen efficiënte manier vormt om een heel eiland van water te voorzien; herinnert eveneens aan de uitdagingen van het afvalbeheer in eilandgebieden, die over beperkte middelen beschikken om afval op te slaan en te verwerken, met name in het toeristische hoogseizoen, waarin de afvalproductie toeneemt; wijst bovendien op de strategische rol van de circulaire economie, die moet worden uitgebreid tot de inzameling en economische recycling van afval uit zee;

Energietransitie

27. dringt aan op specifieke regels en financiële steun om eilanden te helpen bij de verwezenlijking van de doelstellingen inzake klimaatneutraliteit, rekening houdend met de extra kosten die samenhangen met sectoren als energie en vervoer, maar ook met de impact van mobiele technologie op hun energiesystemen; erkent dat er verhoudingsgewijs zeer grote investeringen nodig zijn om variabele hernieuwbare energiebronnen te beheren; dringt erop aan dat deze kosten in aanmerking worden genomen in het wetgevingspakket "Fit for 55";

28. benadrukt de noodzaak van het wetgevingspakket "Fit for 55" en de kansen die eruit voortvloeien; is echter van mening dat de concrete uitvoering van deze wetgevende maatregelen hand in hand moet gaan met de bevordering van economische, sociale en territoriale cohesie, aangezien eilanden volledig afhangen van het lucht- en zeevervoer;

29. dringt vanwege hun afhankelijkheid van de luchtvaart en de maritieme sector aan op concrete maatregelen ter compensatie van eventuele negatieve gevolgen van de transitie naar een schonere economie en samenleving voor de economische, sociale en territoriale cohesie van eilanden;

30. is van mening dat nauwlettend toezicht belangrijk is om eilanden volledig te integreren in de ontwikkeling van een groene maritieme infrastructuur; dringt erop aan dat eilanden een prioriteit worden bij de ontwikkeling van infrastructuur die gericht is op het koolstofvrij maken van het lucht- en zeevervoer; benadrukt dat de structurele handicaps van eilanden de eilandbewoners en -bedrijven meer blootstellen aan stijgende prijzen;

31. herinnert eraan dat eilanden vanwege hun geringe omvang en geïsoleerde energiesystemen voor een grote uitdaging staan wat betreft hun energievoorziening, aangezien ze doorgaans afhankelijk zijn van de invoer van fossiele brandstoffen voor het opwekken van elektriciteit en voor vervoer en verwarming;

32. is van mening dat het gebruik van hernieuwbare energie, met inbegrip van getijdenenergie, een prioriteit moet zijn, aanzienlijke voordelen oplevert voor eilanden en rekening houdt met de behoeften van lokale gemeenschappen, onder meer het behoud van de traditionele architectuur en lokale habitats van eilanden; pleit daarom voor de ontwikkeling van een breed scala aan hernieuwbare energiebronnen die moeten worden ondersteund, afhankelijk van de geografische kenmerken van eilanden; is ingenomen met de programma's voor groene waterstof die op de eilanden van start zijn gegaan;

33. dringt aan op een doelstelling voor autonomie op het gebied van energie op basis van hernieuwbare energiebronnen voor alle Europese eilanden, die moet worden ondersteund met gepaste financiële middelen en moet plaatsvinden via de geleidelijke afschaffing van fossiele brandstoffen en de invoering van maatregelen ter vergroting van het potentieel van duurzame en hernieuwbare energiebronnen; roept op tot aanvullend onderzoek om mariene hernieuwbare energie betaalbaarder te maken en geschikt te maken voor de geografische kenmerken van de verschillende zeebekkens;

34. benadrukt dat het voor een doeltreffende milieutransitie van cruciaal belang is de bestuurlijke capaciteit van de lokale instellingen van de Europese eilanden te versterken en hun potentieel te ontwikkelen, als aanjagers van economisch, sociaal en territoriaal concurrentievermogen en ook als aanjagers van klimaatvriendelijk gedrag onder burgers; wijst erop dat deze transitie ook afhangt van degelijk beleid en degelijke initiatieven op het gebied van onderzoek en innovatie, die de samenwerking tussen lokale belanghebbenden stimuleren en een bredere benutting van onderzoeksfaciliteiten in insulaire gebieden bevorderen;

35. herinnert de lidstaten eraan dat hun nationale overgangsplannen in het kader van het Fonds voor een rechtvaardige transitie een specifieke studie en analyse voor elk van hun eilanden moeten omvatten;

Economische en sociale ontwikkeling

36. benadrukt dat het belangrijk is het lokale economische weefsel op de Europese eilanden te ondersteunen, in het bijzonder micro-ondernemingen en kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's);

37. verzoekt de lidstaten gebruik te maken van middelen uit het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) en het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO) om de schepping van hoogwaardige banen te ondersteunen, een beter evenwicht tussen werk en privéleven te bevorderen en arbeidskansen te bieden in regio's die worden bedreigd door ontvolking, waarbij speciale aandacht moet uitgaan naar een betere arbeidsmarktparticipatie van vrouwen; benadrukt het belang van adviesdiensten, een leven lang leren en programma's voor bij- en omscholing voor werknemers van alle leeftijden;

38. dringt aan op dringende maatregelen om de ontvolking en het verdwijnen van kennis en vaardigheden van eilanden te beperken en de levenskwaliteit van eilandbewoners te verbeteren, de toegankelijkheid van eilanden voor kwetsbare bevolkingsgroepen te verbeteren, lokale bedrijven te ondersteunen, banen te beschermen en de vergrijzing aan te pakken; dringt er eveneens op aan dat de ontwikkeling van centra voor onderwijs, bijscholing, omscholing, innovatief en duurzaam ondernemerschap en werkgelegenheid voor eilandbewoners wordt aangemoedigd, met name voor vrouwen, wier arbeidsparticipatie in nagenoeg alle eilandgebieden van de EU lager ligt dan die van mannen, en voor jongeren;

39. wijst erop dat het noodzakelijk is de overeenkomst van de Raad van 7 december 2021 om de EU-regels inzake btw-tarieven te actualiseren, waar toepasselijk uit te breiden tot alle eilandgebieden in de EU;

40. herinnert eraan dat de COVID-19-crisis de kwetsbaarheid van veel Europese eilanden op het gebied van gezondheid aan het licht heeft gebracht; wijst bijgevolg op het belang van de ontwikkeling en verbetering van gezondheidsinfrastructuur, de toegang tot gezondheidszorg, en de verlening van steun om gezondheidswerkers ertoe aan te moedigen zich met name in de meest afgelegen eilandgebieden te vestigen;

41. wijst op de noodzaak van de aanmoediging op plaatselijk niveau van nauwe samenwerking, mobiliteit en kennisuitwisseling tussen instellingen voor onderwijs, onderzoek en technologische innovatie, bedrijven en individuele burgers; verzoekt de Commissie er dan ook voor te zorgen dat de bewoners van Europese eilanden, met name die eilanden die het verst van het vasteland verwijderd zijn, ten volle en op gelijke wijze kunnen deelnemen aan Europese mobiliteitsprogramma's zoals Erasmus+, het Europees Solidariteitskorps, DiscoverEU en het nieuwe ALMA-programma (Aim, Learn, Master, Achieve);

42. herinnert aan het belang van EU-programma's zoals de jongerengarantie; vraagt de lidstaten dit programma snel uit te voeren, in nauwe samenhang met EU-fondsen zoals het ESF+, om de situatie van jongeren die geen baan hebben en geen onderwijs of opleiding volgen, aan te pakken, met bijzondere aandacht voor zulke jongeren in plattelandsgebieden en regio's met natuurlijke of demografische beperkingen op de arbeidsmarkt, zoals eilanden, om ervoor te zorgen dat alle jongeren onder de 30 jaar een kwalitatief hoogwaardig aanbod krijgen voor werk, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs of beroepsopleiding, de vaardigheden kunnen ontwikkelen die ze nodig hebben om kans te maken op een baan in tal van sectoren, of binnen vier maanden nadat ze werkloos zijn geworden of het formeel onderwijs hebben verlaten, een bezoldigd leercontract of een bezoldigde stage aangeboden krijgen;

43. is ingenomen met de inspanningen om de jongerengarantie inclusiever te maken en elke vorm van discriminatie te voorkomen, ook de discriminatie van jongeren die in afgelegen, landelijke of achtergestelde stedelijke gebieden of in overzeese gebieden en eilandregio's wonen;

Cultuur

44. is van mening dat cultuur en de ontwikkeling van de culturele sector op eilanden van fundamenteel belang zijn; is van mening dat de culturele en taalkundige identiteit van eilanden moet worden beschermd en bevorderd, ook binnen het kader van het onderwijs, aangezien deze identiteit op vele vlakken bijdraagt tot de valorisatie van eilanden en van de gehele EU;

45. verzoekt de Commissie om 2024 uit te roepen tot het Europees Jaar van het eiland;

Landbouw en visserij

46. verzoekt de Commissie na te gaan of er nood is aan een verordening met specifieke maatregelen op het gebied van landbouw voor alle eilanden van NUTS-niveau 2 en 3, met als doel autonomie op voedselgebied te bereiken en het concurrentievermogen van hun productie te vergroten, zonder dat hiermee afbreuk wordt gedaan aan bestaande instrumenten zoals het Programma van speciaal op een afgelegen en insulair karakter afgestemde maatregelen (Posei) en de verordening houdende specifieke maatregelen op landbouwgebied ten behoeve van de kleinere eilanden in de Egeïsche Zee ([10]);

47. dringt aan op acties ter overbrugging van de economische kloof tussen binnenland en kustgebieden, die in insulaire gebieden nog heel vaak voorkomt;

([10]) Verordening (EU) nr. 229/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 13 maart 2013 houdende specifieke maatregelen op landbouwgebied ten behoeve van de kleinere eilanden in de Egeïsche Zee (PB L 78 van 20.3.2013, blz. 41).

48. merkt op dat op de eilanden geproduceerde landbouwproducten en levensmiddelen van unieke kwaliteit zijn vanwege de specifieke microklimatologische en topografische omstandigheden van de eilanden; benadrukt dat de consumptie van landbouwproducten uit insulaire en perifere gebieden moet worden bevorderd door middel van het cohesiebeleid; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan duurzame oplossingen te ontwikkelen voor het vervoer van landbouwproducten tussen de meeste eilanden en het vasteland; is van mening dat dit het concurrentievermogen van met name kleinere eilanden zal vergroten en de positie van kleine landbouwers zal versterken;

49. benadrukt dat er, binnen de ecologische grenzen en met inachtneming van een gezond marien en bodemmilieu, op eilanden meer steun moet komen voor duurzame ontwikkeling van landbouw, bosbeheer en -behoud, veehouderij, aquacultuur, duurzame visserij, lokale productie en de blauwe economie, onder meer via de Europese samenwerkingsprogramma's; acht het noodzakelijk de EU-steun voor de modernisering van de landbouwactiviteiten op eilanden te versterken, onder meer door de bevordering van precisielandbouw, teneinde deze gebieden te helpen de doelstellingen van de Green Deal te verwezenlijken;

50. wijst erop dat de ontwikkelingsachterstand van landelijke eilandgebieden nog wordt vergroot door het feit dat de meeste eilanden geen levendige steden bezitten en bijgevolg niet kunnen profiteren van stedelijke financiële overloopeffecten; merkt op dat dit leidt tot een verminderd concurrentievermogen, met name wat betreft het vermogen van kmo's om schaalvoordelen te verkennen;

51. wijst op het belang van ruimtelijke ordening die gericht is op doeltreffend en doelmatig grondgebruik;

52. benadrukt dat het belangrijk is om mensen in plattelands- en afgelegen gebieden te bereiken en bij- en omscholingskansen toegankelijker te maken voor en beter af te stemmen op mensen die werkzaam zijn in de landbouw, visserij, bosbouw en andere banen in deze gebieden, om hen te voorzien van de groene, digitale en alle andere noodzakelijke vaardigheden om huidige en toekomstige kansen in het kader van de groene en blauwe economie beter te kunnen aangrijpen, en om hen in staat te stellen een belangrijke bijdrage te leveren aan de instandhouding van het milieu;

53. benadrukt het gebrek aan duurzame oplossingen voor het vervoer van landbouwproducten tussen de meeste eilanden en het vasteland en voor de uitvoer en invoer van landbouwproducten van en naar eilanden, en verzoekt de Commissie en de lidstaten om vernieuwende projecten voor groenere verbindingen te ondersteunen in hun ontwikkelingsplannen voor de eilanden van de EU;

54. verzoekt de lidstaten alle beschikbare instrumenten in het kader van het cohesiebeleid te gebruiken, mogelijkheden voor complementariteit en synergie tussen de verschillende Europese beleidsmaatregelen en fondsen in kaart te brengen en te bevorderen teneinde de voedselzekerheid te vergroten en de eilanden meer zelfvoorzienend te maken, onder meer door het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen te bevorderen, en de eilanden integraal te betrekken bij de transitie naar duurzame, circulaire voedselsystemen en slimme plattelandsgebieden, zodat hun geografische beperkingen worden omgevormd tot kansen; is van mening dat de bevordering van de rol van de eilanden in een duurzame voedselketen door middel van EU-beleidsinstrumenten, waaronder het cohesiebeleid, extra banen kan opleveren en de ontvolkingstrend in eilandgebieden een halt kan toeroepen;

55. benadrukt de noodzaak van ondersteuning van rendabele en milieuvriendelijke korte ketens en de ontwikkeling van een landbouwsector die in de eerste plaats gericht is op traditionele productie met een hoge toegevoegde waarde, op lokale consumptie en op groene oplossingen, en die bijdraagt tot het bereiken van voedselautonomie;

56. benadrukt dat bij de verder uitvoering van de Cork II-verklaring betreffende een betere levenskwaliteit in plattelandsgebieden moet worden nagedacht over de huidige uitdagingen en kansen voor de Europese eilanden; dringt erop aan dat in de langetermijnvisie voor plattelandsgebieden de bijzonderheden van de ultraperifere gebieden en de eilanden in de Egeïsche Zee specifiek worden geïntegreerd; verzoekt de Commissie om in het kader van de regionale planning het beleid ten aanzien van de eilanden te bevorderen om duurzame landbouw, de voedselproductie, agrotoerisme, de blauwe economie en de connectiviteit te ondersteunen, onder meer middels extra financiering bovenop die uit het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (Elfpo), zodat de klimaatverandering wordt aangepakt, de biodiversiteit wordt beschermd, een circulaire economie wordt ingevoerd en de overstap wordt gemaakt naar hernieuwbare energie; dringt eveneens aan op een raming van de werkelijke kosten die worden veroorzaakt door het insulaire karakter en de "dubbele insulariteit" van archipels, rekening houdend met de sterktes en zwaktes van eilanden en met name ultraperifere gebieden; is van mening dat de werkelijke kosten die worden veroorzaakt door het insulaire karakter van de eilandgebieden,

in het cohesiebeleid van de EU rekening in aanmerking moeten worden genomen, en dat er tegelijkertijd een effectbeoordeling van de EU-initiatieven en -acties op de eilanden moet worden uitgevoerd op basis van actuele en geharmoniseerde gegevens; wijst erop dat de waarnemingspost voor het platteland een unieke kans biedt voor de productie van adequate en geactualiseerde gegevens van hoge kwaliteit voor insulaire gebieden die onder meer gericht zijn op de toegang tot grond en de grondslagen leggen voor een holistische ontwikkeling van de landbouw en economie op eilanden;

57. is van mening dat het vervoer van levende dieren over zee moet blijven doorgaan, aangezien de landbouwsector van sommige eilanden, in het bijzonder de kleinste eilanden, sterk afhankelijk is van de uitvoer, en de beperkte omvang van deze sector en het daaruit voortvloeiende gebrek aan infrastructuur het onmogelijk maken om geslachte dieren te vervoeren;

58. acht het noodzakelijk de EU-steun voor de modernisering van de landbouwactiviteiten op de eilanden te versterken, onder meer door de bevordering van precisielandbouw, teneinde deze gebieden te helpen de doelstellingen van de Green Deal te verwezenlijken;

59. wijst er evenwel op dat, nu de "van boer tot bord"-strategie het gebruik van gewasbeschermingsproducten in de Unie nog verder beperkt, er ook rekening moet worden gehouden met de specifieke kenmerken van de teelt van tropische en subtropische gewassen in de ultraperifere gebieden en dat de toegang tot de markten van de Unie van producten die niet aan de EU-normen voldoen, moet worden beperkt;

60. is van mening, in het bijzonder wat de ultraperifere gebieden betreft, dat er moet worden gestreefd naar cohesie binnen de EU door: artikel 349 VWEU te versterken, met name door het "EU-acquis" dat in die gebieden van toepassing is, te consolideren; het Posei en de bijbehorende begroting te handhaven en te versterken, met name door het programma ook toe te passen op andere sectoren dan de landbouw, zoals visserij, vervoer, toerisme enz.; te zorgen voor een gedifferentieerde behandeling van de producten van ultraperifere gebieden bij de heronderhandelingen over alle economische partnerschapsovereenkomsten en vrijhandelsovereenkomsten en door gevoelige landbouwproducten zoals bananen, tomaten, suiker en melk in het kader van die onderhandelingen volledig te beschermen;

61. dringt aan op versterking via het Posei van specifieke mechanismen in het kader van het GLB die het mogelijk maken de afhankelijkheid van de ultraperifere gebieden van de invoer van landbouw- en agrovoedingsproducten te verminderen en de voedselzekerheid te vergroten, evenals het vermogen van deze gebieden om toegang te krijgen tot de benodigde markten, zij het op hun eigen grondgebied of elders in de Unie; verzoekt in dit verband de Posei-begroting met ingang van 2027 te verhogen om te voorzien in de toenemende behoeften en de ontwikkeling van de lokale productie in deze afgelegen en insulaire gebieden, die te maken hebben met aanzienlijke extra productiekosten;

62. verzoekt de Commissie het medefinancieringspercentage op lange termijn voor de ultraperifere gebieden op 85 % voor het Elfpo te handhaven teneinde de sociaal-economische ontwikkeling van deze gebieden te waarborgen en zo de problemen als gevolg van hun afgelegen ligging te verlichten;

63. dringt aan op strikte naleving van de Europese milieunormen en sociale normen die van toepassing zijn op tropische goederen uit niet-EU-landen, en op de systematische invoering van invoerquota voor tropische producten van oorsprong uit deze landen, op basis van de bestaande handelsstromen; is van mening dat er specifieke toezicht- en sanctiemechanismen moeten komen om de naleving van deze voorwaarden te controleren; beveelt aan het conformiteitsbeginsel op te leggen voor de invoer uit niet-EU-landen, met name wat biologische producten betreft;

64. erkent dat kustregio's en ultraperifere regio's van oudsher van visserij afhankelijk zijn en financieel ondersteund moeten worden, teneinde de werkgelegenheid in de visserijsector te handhaven en nieuwe sectoren te ontwikkelen, alsook om nieuwe banen te scheppen, met name in de kleinschalige visserij; verzoekt de lidstaten gericht beleid te ontwikkelen om bestaande werkgelegenheid te beschermen, diverse nieuwe banen te scheppen en digitalisering te bevorderen; beklemtoont het belang van het voorkomen van elke vorm van discriminatie op de arbeidsmarkt en van het ondersteunen van kwetsbare en achterstandsgroepen; steunt het gecombineerde gebruik van de Europese structuur- en investeringsfondsen om synergie-effecten tot stand te brengen, waarbij overlappingen moeten worden vermeden;

65. is heel bezorgd over de lichamelijke en geestelijke gezondheid van de werknemers in de visserijsector, die vaak in gevaar is, niet alleen vanwege het risico dat inherent is aan het werken op volle zee, maar ook door vaartuigen die niet aan de huidige veiligheidsregels voldoen, hetgeen hun blootstelling aan arbeidsongevallen, met inbegrip van ernstige ongevallen, vergroot; roept de bevoegde autoriteiten in dit verband op te zorgen voor veilige en fatsoenlijke arbeidsomstandigheden voor alle werknemers in de sector, alsook voor een gelijk speelveld en eerlijke concurrentie tussen visserijondernemingen

wereldwijd, zonder de Europese normen naar beneden toe bij te stellen; verzoekt de lidstaten passende steun toe te kennen voor het verbeteren van de vlootveiligheid en de arbeidsomstandigheden, in overeenstemming met de milieuduurzaamheidsvereisten en met bijzondere aandacht voor de kleinschalige visserij, met name in eiland- en ultraperifere regio's, waar de gemiddelde leeftijd van schepen veel hoger ligt dan in de industriële visserij; juicht het toe dat de Commissie het initiatief heeft genomen om tot overeenstemming te willen komen over de veiligheid van vissersschepen;

Toerisme

66. merkt op dat de toeristische sector in termen van inkomen en werkgelegenheid de voornaamste bijdrage levert aan de economische groei van eilandregio's; verzoekt de Commissie dan ook om specifieke aanvullende financiële steun te verlenen voor duurzaam toerisme op eilanden, met als doel oplossingen te vinden voor het probleem van seizoensgebonden toerisme en innovatieve proefprojecten te ondersteunen ter bevordering van meer ecologische en digitale oplossingen overeenkomstig de doelstellingen van de Europese Green Deal, en om eilanden die sterk afhankelijk zijn van toerisme te helpen hun economie te diversifiëren; verzoekt de Commissie bovendien om een Europees label voor duurzaam toerisme in het leven te roepen waarmee de troeven en inspanningen van eilanden en eilandgebieden op dit gebied kunnen worden uitgespeeld;

67. benadrukt dat de geïntegreerde aanpak van territoriale ontwikkeling ten aanzien van de eilanden, zoals geïntegreerde territoriale investeringen en vanuit de gemeenschap geleide lokale ontwikkeling, alsook initiatieven zoals slimme dorpen en Europese digitale-innovatiehubs voor eilanden moeten worden versterkt om duurzame landbouw, een duurzame voedselproductie en duurzaam agrotoerisme te ondersteunen, met bijzondere aandacht voor milieuvriendelijke praktijken; benadrukt dat het belangrijk is slim gebruik van energie en water te bevorderen om ervoor te zorgen dat op de eilanden optimaal gebruik wordt gemaakt van de schaarse beschikbare hulpbronnen;

Toegang tot publieke diensten

68. dringt aan op de ontwikkeling en verbetering van de vervoersinfrastructuur op eilanden, ter bevordering van duurzaam vervoer, en op ondersteuning voor de modernisering en vergroening van weg-, luchthaven- en haveninfrastructuur, met garantie van een sociaal rechtvaardige transitie; dringt met name aan op steun voor milieuvriendelijk openbaar en particulier vervoer;

69. dringt erop aan prioriteit te geven aan meer investeringen in de basisinfrastructuur om de toegang van alle huishoudens tot drinkwater en sanitaire voorzieningen te verbeteren;

70. benadrukt dat de territoriale continuïteit van alle eilanden moet worden gewaarborgd door middel van duurzaam zee- en luchtvervoer, en dat monopoliesituaties hierbij absoluut moeten worden vermeden, behalve indien er in een situatie van vrije concurrentie een tekort is aan reguliere vervoersdiensten, waarvoor openbaredienstcontracten vereist zijn; onderstreept dat het belangrijk is de vervoerskosten voor passagiers en goederen te verlagen, onder meer onder meer door eilandbewoners voordeeltarieven aan te bieden, en de veiligheid en geschiktheid van landbruggen en wegverbindingen te waarborgen;

71. verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat het werkprogramma van de Connecting Europe Facility 2021-2023 en Europese samenwerkingsprogramma's bijdragen tot de territoriale toegankelijkheid van eilanden; merkt op dat een betere toegankelijkheid van eilanden en de uitbouw van duurzame vervoersverbindingen met en tussen eilanden van cruciaal belang zijn voor hun ontwikkeling en voor de verlening van essentiële openbare diensten zoals onderwijs, gezondheidszorg en sociale zorg; is van mening dat dergelijke verbeteringen niet beperkt mogen blijven tot het vasteland of, in voorkomend geval, tot de EU-lidstaten;

72. benadrukt, met name in de context van de COVID-19-crisis, het belang van betere gezondheidsinfrastructuur, versterkte diensten op het gebied van telegeneeskunde en telepsychiatrie, en verbetering van de eerstelijnsgezondheidszorg en van de toegang tot geneesmiddelen op de eilanden van de EU;

73. onderstreept dat gelijke kansen voor iedereen van cruciaal belang zijn, en verzoekt de Commissie en de lidstaten prioriteit te geven aan het dichten van de kloof op het gebied van digitale vaardigheden door ervoor te zorgen dat de inwoners van kwetsbare regio's, inclusief plattelands- en afgelegen gebieden, en misdeelde burgers toegang hebben tot digitaal onderwijs en digitale opleiding, basishardware, internetverbinding, digitale ondersteuning en andere technologische leerinstrumenten; onderstreept dat deze steun noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat deze mensen de digitale vaardigheden ontwikkelen die zij nodig hebben om te slagen, en om de toenemende ongelijkheid tegen te gaan, en benadrukt dat niemand aan zijn lot mag worden overgelaten;

74. onderstreept dat digitalisering en efficiënte digitale connectiviteit voor eilanden topprioriteiten zijn, met name om de geografische nadelen waarmee zij worden geconfronteerd te helpen overwinnen en om het aanbod van digitale technologieën en infrastructuur, onderwijs- en opleidingsdiensten, e-gezondheidszorg, inclusief telegeneeskunde en telepsychiatrie, en andere essentiële overheidsdiensten voor burgers en kmo's die positieve effecten hebben op bedrijfsstrategieën en -activiteiten, te verbeteren;

75. wijst op het belang van het behoud van de digitale infrastructuur die de eilanden van de EU met de rest van de wereld verbindt, met name door voldoende Europese financiering te reserveren voor de vervanging van verouderde onderzeese kabels;

76. is van mening dat het met name op kleine eilanden moeilijk is voor kmo's om gemakkelijk toegang te krijgen tot alle informatie over de bevordering van ondernemerschap, de ontwikkeling van vaardigheden en door de EU gefinancierde kansen; dringt in dit verband aan op meer financiële steun en op het aanbieden van uitgebreidere informatiesessies, adviesdiensten en opleiding op maat;

Migratie

77. merkt op dat op sommige eilanden grote aantallen migranten aankomen, die soms veel talrijker zijn dan de plaatselijke bevolking, en dat deze eilanden niet in staat zijn de nodige middelen voor huisvesting en bijstand te verstrekken;

78. vestigt de aandacht op de specifieke en buitensporig grote druk op de asiel- en opvangstelsels van eilanden, perifere eilanden en ultraperifere gebieden; dringt erop aan dat in het Europees actieplan voor eilanden rekening wordt gehouden met deze situatie op het vlak van asiel en migratie, die gecoördineerde oplossingen op Europees niveau vereist waarmee zowel het welzijn en de waardigheid van individuen worden geëerbiedigd als oplossingen worden geboden om de genoemde druk te verminderen;

Herbeoordeling van staatssteunregelingen en maatregelen om het ontwikkelingstekort terug te dringen

79. verzoekt de Commissie een analyse uit te voeren van de omvang van de staatssteun die wordt toegekend aan ondernemingen op eilanden in de EU; erkent de inspanningen van de EU en de lidstaten, maar is van mening dat het van essentieel belang is vast te stellen of en in welke mate ondernemingen in eilandgebieden van dergelijke steunmaatregelen hebben geprofiteerd, en om de staatssteunregels dienovereenkomstig opnieuw te beoordelen; benadrukt in dit verband het belang van flexibelere staatssteun voor lucht- en zeevervoersmaatschappijen in deze eilandgebieden, aangezien die gebieden volledig afhankelijk zijn van deze vervoersmiddelen;

80. dringt erop aan dat elke toekomstige herziening van het wetgevingskader inzake staatssteun wordt onderworpen aan effectbeoordelingen op basis van specifieke indicatoren, met als doel de concurrentieachterstand van de economieën van eilandgebieden te evalueren, ook ten aanzien van de gevolgen van het "Fit for 55"-pakket op deze gebieden, en een specifieke degressieve regeling voor eilandgebieden uit te werken wanneer de buitengewone maatregelen waarin de tijdelijke kaderregeling voor staatssteun voorziet, op 31 december 2021 aflopen;

81. dringt gezien hun specifieke kenmerken aan op de invoering van een subcategorie "eilanden" met betrekking tot de toepassing van de regels inzake regionale staatssteun voor de periode 2021-2027, en op de afschaffing van de de-minimisplafonds voor de Europese eilanden en ultraperifere gebieden, waarboven toestemming van de Commissie vereist is;

82. wijst op de noodzaak van een flexibelere aanpak om te zorgen voor een doeltreffendere inzet van Europese financiering in eilandgebieden en ultraperifere gebieden, zonder afbreuk te doen aan de relevante kwaliteitsnormen en toezichtprocedures;

83. merkt op dat de huidige de-minimisregel het concurrentievermogen beperkt en problemen veroorzaakt op respectievelijk in Europese eilanden en ultraperifere gebieden; is van mening dat alle eilanden van de EU moeten worden vrijgesteld van uit hoofde van de de-minimisregel toepasselijke plafonds, zodat hun situatie minder nadelig wordt; verzoekt de Commissie voorts de regels inzake staatssteun aan te passen om ervoor te zorgen dat subsidies om het insulaire karakter te verhelpen niet als staatssteun worden beschouwd, maar als compensatie om de Europese eilanden en ultraperifere gebieden op gelijke voet te stellen met hun tegenhangers op het vasteland;

84. pleit voor een herbeoordeling van het afstandscriterium (150 km) voor de indeling van eilanden bij de grensregio's die in aanmerking komen voor financiering uit hoofde van de grensoverschrijdende samenwerkingsprogramma's in het kader van de territoriale samenwerkingsdoelstelling van het cohesiebeleid dan wel in het kader van het Europees nabuurschapsbeleid, met inachtneming van de situatie van eilanden; is van mening dat, mocht er behoefte zijn aan de vaststelling van een grenswaarde, het wellicht de voorkeur zou verdienen de territoriumgrensoverschrijdingsnorm voor insulaire regio's toe te passen op zeebekkenniveau;

Een specifiek en op maat gesneden EU-beleid voor eilanden

85. benadrukt dat het gebrek aan statistische gegevens over eilanden de ontwikkeling van gericht beleid belemmert; verzoekt de Commissie om in het kader van artikel 174 VWEU een Europees Instituut voor achtergestelde gebieden op te richten, dat als taak zou hebben om op alle administratieve niveaus betrouwbare en geaggregeerde statistische gegevens te verzamelen, met inbegrip van naar geslacht uitgesplitste gegevens, en deze gegevens regelmatig te actualiseren aan de hand van geharmoniseerde criteria; roept de Commissie ertoe op de verzameling van statistische gegevens op de Europese eilanden te verbeteren en in effectbeoordelingen van haar voorstellen territoriale toetsing in te voeren, teneinde gerichte beleidsmaatregelen uit te werken en te beoordelen wat de impact zou zijn van voorgestelde wetgeving op burgers en bedrijven in verschillende gebieden;

86. benadrukt dat eilanden momenteel niet allemaal onder de EU-wetgeving inzake territoriale classificatie vallen; verzoekt de Commissie een discussie hierover op gang te brengen met als doel eilanden op te nemen in de gemeenschappelijke nomenclatuur van territoriale eenheden voor de statistiek, en de opzetting te overwegen van een programma zoals het Stedelijk Europa-initiatief ter ondersteuning van partnerschappen tussen de Europese eilanden, teneinde innovatieve benaderingen uit te werken voor eilandspecifieke problemen, goede praktijken uit te wisselen en oplossingen toe te passen die in het voordeel zijn van burgers en bedrijven;

87. verzoekt de Commissie kennis te nemen van de reeds door de Europese eilanden uitgevoerde studies over de uitdagingen en extra kosten waarmee zij als gevolg van hun insulaire positie worden geconfronteerd, en interdisciplinaire analyses te initiëren met betrekking tot de demografische, geografische, economische, sociale en ecologische kenmerken van eilandgebieden, teneinde ervoor te zorgen dat deze regio's geen concurrentienadeel ondervinden op grond van hun geografische toestand;

88. dringt aan op de invoering van een aanvullend budget in het kader van het toekomstige cohesiebeleid 2028-2034 om de Europese eilanden te helpen de uitdagingen en ongelijkheden waarmee zij worden geconfronteerd aan te gaan en de extra kosten in verband met hun insulaire karakter te dekken; stelt voor het contactpunt voor eilanden uit te breiden door binnen het directoraat-generaal Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling van de Commissie een taskforce voor eilanden op te richten;

89. verzoekt de Commissie een toewijzing van de begroting op basis van het bbp per hoofd van de bevolking te overwegen, teneinde alle verschillen tussen eilanden te bestrijken;

Een Eilandenpact en een Europees actieplan voor eilanden

90. verzoekt de Commissie om op basis van artikel 174 VWEU een echte agenda voor de Europese eilanden uit te werken, dit artikel aan een dynamische beoordeling te onderwerpen en op basis van dit verslag een Europese strategie voor eilanden te ontwikkelen, die overeenkomt met de lokale behoeften en de realiteit ter plaatse en waarin rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van elk van de zeebekkens van de EU; verzoekt de Commissie een studie uit te voeren naar de verschillende situaties van eilandgebieden en een strategie voor eilanden met concrete voorstellen te overwegen;

91. dringt erop aan om zo snel mogelijk samen met de belangrijkste belanghebbenden, namelijk nationale, regionale en lokale overheden, economische en sociale actoren, het maatschappelijk middenveld, de academische wereld en niet-gouvernementele organisaties, een Eilandenpact op te stellen en uit te voeren, naar het voorbeeld van het Stadspact en het toekomstige Plattelandspact;

92. benadrukt dat de dialoog met en tussen eilandgemeenschappen essentieel is om de betrokkenheid bij het Europese project te bevorderen, bruggen te slaan tussen culturen, belangstelling te wekken voor besluitvormingsprocessen en de opbouw van de Europese Unie op zich te bevorderen;

o

o o

93. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie, aan het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de nationale en regionale parlementen van de lidstaten.